

**BALTI KAITSELADE
INFOKESKUS**

EE-2128 VIITNA,
LÄÄNE-VIRUMAA

M. juuli 1957
46
määrus nr. 242

Tallinn, 20. juuni 1957.

Väljavõte.

Выписка.

**125. Eesti NSV Ministrite Nõukogu
määrus**

abinõudest looduskaitse organiseerimiseks
Eesti NSV-s.

Eesti NSV looduslike ressursside, looduslike
komplekside, maastikkude ning loodus-
mälestusmärkide kaitsmiseks ja kooskõlas Eesti
NSV 7. juuni 1957. a. seadusega «Eesti NSV loo-
duse kaitsest» Eesti NSV Ministrite Nõukogu
määrab:

1. Moodustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu
juures Looduskaitse Valitsus ning kinnitada ni-
metatud valitsuse põhimäärus vastavalt lisale
nr. 1.

2. Asutada Eesti NSV territooriumil järgmised
looduskaitse- ja keelualad:

a) riiklikud looduskaitse alad:

- 1) Matsalu riiklik looduskaitse ala;
- 2) Nigula riiklik looduskaitse ala;
- 3) Vaika riiklik looduskaitse ala;
- 4) Viidumäe riiklik looduskaitse ala;

b) maastikuhised keelualad:

Ahja jõe ürgorg, keskjooksul; Pirita jõe org,
allanjooksul; Tilleorg; Suur Munamägi ja Vällamägi;
Rõuge järvestik; Pühajärv; Väike Munamägi ja Tedremägi;
Neeruti mäed; Aegviidu-
Nelijärve; Saka-Ontika-Toila glint ja Valgejõe
org, keskjooksul;

e) geoloogiline keeluala:

Kaali meteoriiikraatrid;

d) botaanilis-zooloogilised keelualad:

Harilaid, Nehatu soo, Nätsi raba, Muraka
raba, looduskaitse kvartal Järveljal, Virussaare
rabaäär, Puhtulaiu ja Abruka saare salu-lehit-
mets ja Mihkli tammik;

**125. Постановление
Совета Министров Эстонской ССР**

о мерах по организации охраны природы в
Эстонской ССР.

В целях охраны природных ресурсов, природ-
ных комплексов, местностей и памятников при-
роды в соответствии с Законом Эстонской ССР
от 7 июня 1957 года «Об охране природы Эстон-
ской ССР» Совет Министров Эстонской ССР
постановляет:

1. Образовать при Совете Министров Эстон-
ской ССР Управление охраны природы и утвер-
дить положение об указанном управлении согла-
сно положению № 1.

2. Установить на территории Эстонской ССР
следующие заповедники и запретные зоны:

а) государственные заповедники:

- 1) государственный заповедник «Матсалу»;
- 2) государственный заповедник «Нигула»;
- 3) государственный заповедник «Вайка»;
- 4) государственный заповедник «Вийдумяэ»;

б) ландшафтные запретные зоны:

первобытная долина по среднему течению реки
Ахья; долина по нижнему течению реки Пирита;
долина Тиллеорг; холмы Суур-Мунамяги и Вял-
ламяги; озерная система Рьуге; озеро Пюхярв;
холмы Вяйке-Мунамяги и Тедремяги; горы Неэ-
рути; Аэгвииду-Нелиярве; глинт Сака-Онтика-
Тойла и долина по среднему течению реки
Валгейме;

в) геологическая запретная зона:

метеоритные кратеры Каали;

г) ботанико-зоологические запретные зоны:

Харилайд, болото Нехата, болото Нятси, бо-
лото Мурака, квартал охраны природы в Ярв-
селья, болотный остров Вируссаар, лиственные
рощи на островах Пухтулайд и Абука, Мухкля-
ская дубовая роща;

☐ kehtetu:
E NSV Teadusp-
1979-
nr. 43.
Arv. 521.

e) botaanilised keelualad:
Laelatu, Tagamõisa, Halliste ja Koiva puis-
niidud ning Hanku dendropark;
f) ornitoloogilised keelualad:
Linnulaht ja Virtsu.

3. Kohustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvat Looduskaitse Valitsust koos ENSV Põllumajanduse Ministeeriumiga esitama hiljemalt 1. oktoobriks k. a. Eesti NSV Ministrite Nõukogu'le kinnitamiseks looduskaitse- ja keelualade piirid ning põhimäärused, aga samuti riikliku kaitse alla kuuluvate loodusmälestusmärkide, maastiku üksikelementide ning taime- ja loomaliikide loetelud.

4. Kohustada rajoonide, linnade ning külade TSN täitevkomiteesid, ministeeriume, organisatsioone, asutusi ning ettevõtteid, kelle territooriumil asuvad riikliku kaitse alla kuuluvad loodusobjektid, kindlustama nende objektide kaitse ning hooldamine.

5. Teha ülesandeks Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvalle Looduskaitse Valitsuse'le tihedas koostöös teaduslike ja ühiskondlike organisatsioonide, koolide ja TSN täitevkomiteedega organiseerida ülevabariiklike looduskaitse ühiskondlike volinike võrk ning kindlustada riikliku looduskaitse alla võetud objektide säilitamise ning kaitsmise kontroll, samuti uute objektide looduskaitse alla võtmine.

6. Määrata, et tööd, mis on seotud looduse ümberkujundamisega ja mis võivad mõjustada vabariigi maastikkude, loodusikkude komplekside ja üksikobjektide, taimestiku ja loomastiku muutumist või looduskaitse all olevate maa-alade ning objektide rikkumist, tuleb kooskõlastada Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Looduskaitse Valitsusega.

7. Kohustada Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu ja Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi koos Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Looduskaitse Valitsusega välja töötama abinõude kompleksi riiklike ressursside suurendamiseks kalade ja kasulike jahiloomade osas ning rakendama rangelt abinõusid jahiloomade ja kalade kaitseks.

8. Kohustada Eesti NSV Kultuuriministeeriumi, Eesti NSV Haridusministeeriumi, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi ja Eesti NSV Teaduste Akadeemiat senisest laiemalt läbi viima elanikkonna hulgas propagandatööd looduskaitse alal.

Eesti NSV Kultuuriministeeriumil koos Looduskaitse Valitsusega välja anda vabariigi loodust ja looduskaitse objekte kirjedavaid brošüüre ja albumeid ning filmima ja linastama vastavasisulisi filme.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimees A. Müürisepp.
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
asjadevalitseja E. Pertels.
Tallinn, Toompea, 11. juulil 1957. Nr. 242.

d) ботанические запретные зоны:
Лaelату, Тагамыза, Халлисте, Койва и ден-
дропарк Харку;

e) орнитологические запретные зоны:
Линнулахт и Виртсу.

3. Обязать Управление охраны природы при Совете Министров Эстонской ССР совместно с Министерством сельского хозяйства ЭССР представить не позднее 1 октября с. г. Совету Министров Эстонской ССР на утверждение границы государственных заповедников и запретных зон и положения о них, а также перечни памятников природы, отдельных элементов местности, видов растений и животных, подлежащих государственной охране.

4. Обязать исполкомы районных, городских и сельских СДТ, министерства, организации, учреждения и предприятия, на территориях которых находятся объекты природы, подлежащие государственной охране, обеспечить их охрану и содержание.

5. Поручить Управлению охраны природы при Совете Министров Эстонской ССР в тесном сотрудничестве с научными и общественными организациями, школами и исполкомами СДТ организовать сеть общественных уполномоченных по охране природы по всей республике и обеспечить осуществление контроля за сохранностью и охраной природных объектов, взятых под государственную охрану, а также взятие под охрану природы новых объектов.

6. Установить, что работы, связанные с преобразованием природы и могущие вызвать изменение местностей, природных комплексов и отдельных объектов, фауны и флоры республики или нарушение земельных участков и объектов, взятых под охрану, должны согласовываться с Управлением охраны природы при Совете Министров Эстонской ССР.

7. Обязать Совет народного хозяйства и Министерство сельского хозяйства ЭССР совместно с Управлением охраны природы при Совете Министров Эстонской ССР разработать комплекс мероприятий для увеличения государственных рыбных и охотничьих ресурсов и принимать строгие меры для охраны дичи и рыбы.

8. Обязать Министерство культуры ЭССР, Министерство просвещения ЭССР, Министерство сельского хозяйства ЭССР и Академию наук ЭССР шире проводить пропаганду охраны природы среди населения.

Министерству культуры Эстонской ССР совместно с Управлением охраны природы издавать брошюры и альбомы с описаниями природы и объектов охраны природы республики, а также производить съемку и показ соответствующих фильмов.

Председатель Совета Министров
Эстонской ССР А. Мюрисеп.
Управляющий Делами Совета Министров
Эстонской ССР Э. Пертельс.
Таллин, Тоомпеа, 11 июля 1957 г. № 242.

Lisa nr. 1
Eesti NSV Ministrite Nõukogu
11. juuli 1957. a. määruse nr. 242 juurde.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva
Looduskaitse Valitsuse
põhimäärus.

1. Looduskaitse Valitsus asub Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures ja tema struktuuri kuuluvad riiklikud looduskaitse alad.

2. Looduskaitse Valitsusele alluvad kõik riiklikud looduskaitse alad asutused vabariigis. Looduskaitse Valitsuse juures on organiseeritud ühiskondlik looduskaitse volinike võrk, mille abil Looduskaitse Valitsus teostab oma funktsioone kohtadel ja arendab sidet laiade rahvahulkadega.

3. Looduskaitse Valitsus allub vahetult Eesti NSV Ministrite Nõukogule ja töötab tihedas koostöös ENSV Teaduste Akadeemia Looduskaitse Komisjoniga ja loodusteaduslike uurimis-asutustega, ENSV Põllumajanduse Ministri ja Jahimajanduse Inspeksiooni ja Eesti Riikliku Kalavarude Kaitsmise ja Taastamise ja Kalapüügi Reguleerimise Inspeksiooniga ning jahinduse ja kalanduse organisatsioonidega. Looduskaitse Valitsuse süsteemis toimuvat teaduslikku tegevust juhendab Eesti NSV Teaduste Akadeemia.

4. Looduskaitse Valitsus teostab põhiliselt järgmisi ülesandeid:

a) teostab üldist järelevalvet loodusliku taimestiku ja loomastiku, maastikkude, looduslike komplekside, üksikobjektide ja looduslike ressursside kaitse ning arendamise üle;

b) kontrollib looduskaitse alade kehtivate seaduste, määruste, eeskirjade täitmist ja kõikide asutuste ning organisatsioonide tegevust looduskaitse ja looduslike ressursside kaitse alal;

c) võtab arvele Eesti NSV loodusliku taimestiku ja loomastiku ning maapinna ressursid ja looduse mälestusmärgid, mis kuuluvad looduskaitse alla;

d) töötab välja ja esitab ENSV Ministrite Nõukogule kinnitamiseks abinõud loodusvara ja loodusmälestusmärkide kaitseks ja uuendamiseks;

e) esitab Eesti NSV Ministrite Nõukogule kinnitamiseks looduskaitsealade ja keelualade asutamise projektid ning määrab kaitse ulatuse üksikutele looma- ja taimeliikidele kui ka eluta looduse objektidele;

f) esitab oma seisukohad kaitset väänivate looduslike objektide ja maa-alade majandusliku kasutamise planeerimise alal;

g) kontrollib loomade ja taimede introdukseerimist ja aklimatiseerimist;

h) annab välja lubasid kaitsealuste taimede, loomade ja eluta looduse objektide teaduslikuks kasutamiseks ja uurimiseks;

i) esitab ettenähtud korras proteste asutuste ja organisatsioonide tegevuse kohta, kes riku-

Приложение № 1
к Постановлению Совета Министров
Эстонской ССР от 11 июля 1957 года
№ 242.

П о л о ж е н и е

об Управлении охраны природы при Совете Министров Эстонской ССР.

1. Управление охраны природы состоит при Совете Министров Эстонской ССР и в его структуру входят государственные заповедники.

2. Управлению охраны природы подчиняются все учреждения по охране природы в республике. При Управлении охраны природы организована общественная сеть уполномоченных по охране природы, через которую Управление охраны природы осуществляет свои функции на местах и развивает связи с широкими массами.

3. Управление охраны природы непосредственно подчиняется Совету Министров Эстонской ССР и работает в тесном контакте с комиссией по охране природы Академии наук Эстонской ССР и естественно-научными исследовательскими учреждениями, Инспекцией охотничьего хозяйства Министерства сельского хозяйства ЭССР и Эстонской государственной инспекцией по охране и воспроизводству рыбных запасов и регулированию рыболовства, а также охотничьими и рыбохозяйственными организациями. Научной деятельностью в системе Управления охраны природы руководит Академия наук Эстонской ССР.

4. Управление охраны природы в основном выполняет следующие функции:

a) осуществляет общий надзор за охраной и развитием флоры и фауны, местностей, природных комплексов, отдельных объектов и природных ресурсов;

b) осуществляет контроль за соблюдением действующих законов, постановлений и правил по охране природы, а также за деятельностью учреждений и организаций по охране природы и природных ресурсов;

в) ведет учет флоры и фауны, а также земельных ресурсов Эстонской ССР и памятников природы, подлежащих охране;

г) разрабатывает и представляет Совету Министров Эстонской ССР на утверждение мероприятия по охране и восстановлению природных богатств и памятников природы;

д) представляет Совету Министров Эстонской ССР на утверждение проекты создания заповедников и запретных зон, устанавливает охрану отдельных видов животных и растений, а также объектов неживой природы;

е) выносит свои заключения по планированию хозяйственного использования природных объектов и территорий, подлежащих охране;

ж) осуществляет контроль за интродукцией и акклиматизацией животных и растений;

з) выдает разрешения на научное использование и изучение растений, животных и объектов неживой природы, находящихся под охраной;

и) представляет в установленном порядке протесты на деятельность учреждений и организа-

rad looduskaitse, jahi- ja kalanduse ning teiste looduslike ressursside kasutamise alal kehtivaid seadusi, määrusi ja eeskirju;

j) vormistab ja esitab materjalid kohtu- või uurimisorganitele looduskaitse alaste seaduste, määruste ja eeskirjade rikkujate vastutusele võtmiseks.

5. Looduskaitse Valitsusel on õigus nõuda õigilt ministereid, ametkondadelt, asutustelt ja organisatsioonidelt nende süsteemis toimuva looduskaitse alase töö kohta plaane, ettevalmistatud aruandeid, materjale ja andmeid.

6. Ministriametid, ametkonnad, asutused ja organisatsioonid, mille süsteemis või valduses asub kaitset vajavaid looduslike objekte, on kohustatud kõik nende poolt läbiviidavad selliste objektide kasutamise ja kaitsmise abinõud õigeaegselt kooskõlastama Looduskaitse Valitsusega.

7. Looduskaitse Valitsus on kohustatud pidevalt propageerima loodusvarade ja haruldaste looduslike objektide kaitset, uuendamist ja ratsionaalset kasutamist.

8. Looduskaitse Valitsus omab Eesti NSV riigivapi kujutusega pitsati.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
asjadevalitseja E. Pärtels.

ций, нарушающих действующие законы, постановления и правила по охране природы, использованию охотничьих, рыбных и других природных ресурсов;

к) оформляет и представляет судебным или следственным органам материалы для привлечения к ответственности нарушителей законов, постановлений и правил по охране природы.

5. Управление охраны природы имеет право требовать от всех министерств, ведомств, учреждений и организаций представления планов, установленных отчетов, материалов и данных о проводимой в их системе работе по охране природы.

6. Министерства, ведомства, учреждения и организации, в системе или во владении которых находятся объекты природы, подлежащие охране, обязаны своевременно согласовывать с Управлением охраны природы все мероприятия, проводимые ими по использованию и охране таких объектов.

7. Управление охраны природы обязано систематически проводить пропаганду по охране, восстановлению и рациональному использованию природных богатств и редких объектов природы.

8. Управление охраны природы имеет печать с изображением герба Эстонской ССР.

Управляющий Делами Совета Министров
Эстонской ССР Э. Пэртельс.